

» ἀποδύεται ἄριστος διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς ὁ
 » λόγιος ἡμῶν φίλος μετὴν φιλοπρόδοτον ὄρμην
 » τῆς νεότητος εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ κοινωνικοῦ
 » βίου, ὅπως συνεχίσῃ καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ στα-
 » δίῳ τὰς ἐπιτυχίας, ἃς ἐν τῷ θεωρητικῷ ἔδρε-
 » ψε μέχρι χθές, πρὸ πάντων χθές, πρὸς μεγί-
 » στην χαρὰν τοῦ σεβαστοῦ αὐτοῦ θεοῦ κυρίου
 » Γεωργίου Κλήμη καὶ πάντων τῶν οικειῶν καὶ
 » φίλων». Ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦτο ἐπι-
 θύριζεν ἡ Εὐφροσύνη μεταξὺ τῶν χειλέων της
 καὶ ἐπέτα ἀπὸ τῆν χαρὰν της, μέχρις οὐ ὁ
 θεὸς ἀναγνώσας αὐτὸ εἰς τὴν γωνίαν τοῦ σοφῶ
 του, ἀπεράνθη μετὴν συνήθη δυστροπιᾶν του :

— Αὐτὰ εἶνε πού θά μᾶς φάνε τὸ κεφάλι.
 Κατήντησε πλέον ἡ δημοσιογραφία ὑμνολόγιον!
 Δὲν ἐντρέπομεθα μετὰ αὐτὸν τὸν ἀμοιβάσιον θαυ-
 μασμόν! Εὐλο πού θέλει ὁ συντάκτης!

Ὅπως ἐν ἀγῶνι τῆς ἐριζούτο ἐν τῇ καρδίᾳ
 τῆς Εὐφροσύνης ἔρωσ μέγας, πάθος κολοσσαίων,
 ὅπερ ἠρέσαστο νὰ ὑποθάλη, μὴ ὑπολογίζουσα πού
 θὰ τὴν φέρη. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Περικλῆς τὴν ὁση-
 μέραι αὐξάνουσαν πρὸς αὐτὸν τρυφερότητα τῆς
 θετῆς ἀδελφῆς του ἀπέδιδεν εἰς τὴν ἐπικειμένην
 διὰ Παρισίους ἀναχώρησίν του, ἐτύφλωτε μὴ
 θέλων νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἦτο δυνατόν ποτε νὰ
 τρέψῃ ἄλλο αἶσθημα ἐκτὸς τοῦ ἀδελφικοῦ δι'
 αὐτὸν ἡ Εὐφροσύνη, καὶ ἂν ἐνίοτε ἐπανήρχετο
 εἰς τὰς πάλαι ἀμυδράς ὑπονοίας του περὶ τῆς
 φύσεως τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς, ἤλπιζεν, ὅτι ἡ
 τετραετής ἀπουσία του ἤθελεν ἀποσθέσει πάντα
 σπιθίηρα τοιοῦτου αἰσθήματος. Καὶ ἐν τοιούτων
 σκέψεων κύκλῳ ἀναστρεφόμενος εἰδείκνυτο ἐξ ἴσου
 τρυφερός πρὸς αὐτὴν, ἤδη μάλιστα, ὅτε δούς
 καὶ τὰς πρακτικὰς του ἐξετάσεις εὕρισκετο εἰς
 τὰς παραμονὰς τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεώς του.

Ἐφ' ὅσον αἱ ἡμέραι τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἐ-
 πλησίαζον, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ Εὐφροσύνη ἐγίνετο
 μελαγχολικώτερα. Ἐφοβεῖτο τοὺς Παρισίους!
 Ἐνόμιζεν, ὅτι τὰ ὕδατα τοῦ Σηκουάνα εἶνε τὸ
 μυθολογικὸν ὕδωρ τῆς λήθης. Ἐπίστευεν, ὅτι αἱ
 Παρισιναὶ ὡς διὰ συνωμοσίας ἤθελον ἀποσπάσει
 αὐτῆς τὸν Περικλῆ, ἔτρεμε μήπως τὸν χάσῃ
 διὰ παντός, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας περὶ οὐδενὸς
 ἄλλου ἐσκέπτετο ἢ περὶ τοῦ χωρισμοῦ τούτου
 καὶ ἔκλαιεν, ὡς παιδίον, ὡσάκις ἀπεμονούτο. Ἐν
 τῇ πιεζούσῃ δὲ τὸ στήθος αὐτῆς ἀγωνία ταύτη
 ἐθεβαίωθη, ὅτι τὸν ἡγάπα πολὺ, παραπολύ, καὶ
 ὅτι τὸ πρὸς τὸν Περικλῆ αἶσθημά της δὲν ἦτο
 ἄλλο παρὰ ἔρωσ καὶ μόνον ἔρωσ, ὃν ἠσθάνετο
 βαθύτατα ἐριζωμένον εἰς τὴν καρδίαν της.

Καὶ ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην,
 ἠσθάνθη ἑαυτὴν ἡρωϊώτεραν καὶ ἤρξατο μελε-
 τῶσα καὶ ἀναλόουσα τὴν πρὸς αὐτὴν συμπερι-
 φορὰν τοῦ Περικλέους. Ἀλλ' ἐν τῇ ἀναλύσει

ταύτη ὡς μόνον σύμβουλον τοῦ ἀποκλειστικῶς
 περὶ τὴν ιδέαν τοῦ ἔρωτος στρεφομένου νοῦς της
 ἔλαβε τὸν ἀγῶνα καὶ φέροντα τὰς σκέψεις
 αὐτῆς τύραννον, τὴν καρδίαν της, οὕτω δὲ τὸ
 συμπέρασμα ὑπῆρξεν εὐνοϊκώτατον πρὸς τὰς
 ὑπαγορεύσεις ταύτης. Ὅτι καὶ ὁ Περικλῆς ἤρξα-
 το αὐτῆς ἀληθῶς, ἦτο τὸ φυσικὸν συμπέρασμα,
 ὅπερ ἐν τῇ ψυχικῶς νοσηρᾷ καταστάσει ἐν ἣ
 διετέλει ἠδυνήθη νὰ σύρῃ. Πᾶσαν ἄλλην ιδέαν
 ἀγάπης ἀγῆς ἀδελφικῆς δὲν παρεδέχετο ὁ πρὸς
 ἐκείνον ἔρωσ της! Καὶ ἀφοῦ τὴν ἡγάπα δὲν τῇ
 ἔμενεν ἄλλο ἢ νὰ τῷ ἀποσπάσῃ τὸν ὄρκον, ὅτι
 οὐδέποτε ἤθελε τὴν λησμονήσει κατὰ τὸ διά-
 στημα τοῦ χωρισμοῦ των!

Ἐδῶ ἐσταμάτησε διὰ νὰ καταστρώσῃ τὸ
 σχέδιον τῆς ἐκπορήσεως τοῦ ὄρκου τούτου. Βε-
 βαίως τὸ ἀπλοῦστερον πάντων ἦτο εἰς στιγμὴν
 καθ' ἣν θὰ ἴσαν μόνοι, νὰ τῷ εἶπῃ τραγικῶς :

— Σὲ ἀγαπῶ καὶ γνωρίζω ὅτι με ἀγαπᾷς
 ἐπίσης. Θέλω ὅμως νὰ μοι ὀρκισθῆς, ὅτι δὲν θὰ
 με λησμονήσῃς ἐκεῖ εἰς Παρισίους, καὶ ὅτι θὰ με
 ἀγαπᾷς πάντοτε μετὴν αὐτὴν δύναμιν τοῦ
 ἔρωτος.

Ἀλλὰ μόλις ἐτόλμησε νὰ σκεφθῇ τοῦτο καὶ
 ἀμέσως ἠρρυθρίασεν. Ἡ φυσικὴ δειλία καὶ ἡ
 αἰδῶς δεκαεπταετοῦς γεράμδος ἐξηγέρθησαν νὰ
 τὴν καταπιζώσιν. Μάτην λοιπὸν ἐβασάνιζε τὸν
 νοῦν της μελετῶσα σχέδια καὶ διαγράφουσα
 τρόπους. Δὲν παρήρχετο πολλὴ ὥρα καὶ ἀπέρ-
 ριπτεν ἐκεῖνο, ὅπερ πρὸ μικροῦ εἶχε παραδεχθῆ
 ὡς τὸ ἄριστον. Οὕτω δὲ ἀπορρίπτουσα τὸ ἐν
 μετὰ τὸ ἄλλο πάντα, οὐδὲν ἐκέρδιζε μέχρι
 τέλους καὶ οὐδὲν τῇ ἀπέμενεν ὡς ὀριστικόν. Εἰς τὸ
 βάθος ὅμως τῆς καρδίας της ἐστερεώθη ὡς μονα-
 δικὸν συμπέρασμα καὶ ἀποτελεσμα ἡ ἀπόφασις
 νὰ τῷ ἀποσπάσῃ τὸν ὄρκον πάσῃ θυσίᾳ. Πῶς
 ὅμως ἤθελεν ἐνεργῆσαι; Τοῦτο ἀνέθηκεν εἰς τὰς
 περιστάσεις, ὧν τὴν εὐνοίαν ἤλπιζε νὰ ἐπιτύχῃ.
 Ναί, ἤλπιζε! Διότι τὸ ἐν τῇ πυξίδι τῆς Παν-
 δώρας ἐναπομείναν θεῖον δῶρον τῆς ἐλπίδος ὑπὲρ
 πάντας τοὺς θνητοὺς λατρεύουσιν οἱ ἐρασταί!

(Ἐπεται συνέχεια).

ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν Δειπνοσοφιστῶν βίβλῳ, ὁ
 Ἀθηναῖος ἐν τοῖς ἄλλοις αἰνίγμασι καὶ γρίφοις
 καταλέγει καὶ ἀσκήσεις μνημονικὰς πρὸς ἐξευρε-
 σιν παραδόξων συνδυασμῶν ἐν ὁμηρικῶς στίχοις.
 Οὕτω ζητοῦνται στίχοι τὸ αὐτὸ γράμμα ἐν ἀρ-
 χῇ καὶ ἐν τέλει ἔχοντες καὶ εὕρισκονται πολλοὶ
 τοιοῦτοι ἄλλοι μὲν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ἀρχόμενοι καὶ
 εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγοντες στοιχεῖον, οἷον·

Ἄγχοῦ δ' ἰστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.

ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἄλλου γράμματος εὕρισκονται δὲ

καὶ στίχοι ὁμηρικοὶ λειπογράμματα, ὡς ὁ ἐπι-
μενος ἄσιγμος στίχος·

Πάντ' ἐθέλω δόμεναί· καί· ἐπ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι.

καὶ πάλιν στίχοι ὁμηρικοὶ ἀπὸ τῆς πρώτης συλ-
λαβῆς καὶ τῆς ἐσχάτης δηλοῦντες ὄνομα, οἶον·

Ἄλας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δύο καὶ ἔκκα νῆας.

(Ἄλας)

Φυλείδης, δν τίκτε Δίε φίλος ἵπποτα Φυλεύς.

(Φυλεύς)

Ἰητήρ δ' ἀγαθὸς Ποδαλείριος ἦδὲ Μαχάων.

(Ἰαν)

ἔτι δὲ καὶ ἄλλοι στίχοι ὁμηρικοὶ, δηλοῦντες πικρῶν
ὀνόματα ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ τῆς ἐσχάτης
συλλαβῆς, οἶον·

Ὀλλυμένων Ἀνακῶν ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός.

(Ὀλλος)

Μυθεῖται κατὰ μοῖραν ἄπερ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος.

(Μύλος)

καὶ στίχοι προσέτι δηλοῦντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ
τοῦ τέλους τῶν ἐδωδιμῶν τί·

Ἀργυρόπειρα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίωτο γέροντος.

(Ἄργος)

Μῆ τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διεῖρο μῆδὲ μετέλλα.

(Μῆλα)

Τοιαῦτα παίγνια κατὰ συμπτώσιν ἀπαντῶντα
παρ' Ὀμήρω, μᾶλλον δὲ δι' ὁμηρικῶν στίχων
πλαττόμενα, ἐπετηδεύθησαν ἐν ἐπιγνώσει καὶ
τινὲς τῶν δοκιμῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος.
Τινὲς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρουσι, ὅτι
οἶονεὶ γρίφου προβληθεῖσθαι τῆς ποιήσεως ἄσιγμου
ὠδῆς, πολλῶν εἰς τοῦτο προσκρουόντων, ὁ Πίν-
δαρος ἐποίησε τὰ ἐπόμενα περὶ τοῦ σάν (σίγμα)
μαρτυροῦντα ἀριδῆλως, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς χρό-
νους τοῦ μεγάλου λυρικοῦ ὑπῆρχον οἱ ἐπιτηδεύ-
μενοι τὴν ποίησιν λειπογραμμάτων εἰδῶν.

Πρὶν μὲν εἴπερ σχαινοτένειά ε' αἰοῖα διθυράμβων
καὶ τὸ σάν κίθαρον ἀνθρώποισιν ἀπὸ στομάτων.

Ῥητῶς δὲ περὶ τοῦ μελικοῦ ποιητοῦ Δάσου
τοῦ Ἐρμιονέως (περὶ τὰ 500 π. χ.) οὐ μαθητῆς
ἐγένετο ὁ Πίνδαρος, ἀναφέρεται, ὅτι ἐποίησε τὴν
ἄσιγμον ὠδὴν, ἥτις ἐπεγράφετο Κένταυροι. Ἐξ
Ἡρακλείδου δὲ τοῦ Ποντικῆς παραλαβῶν διέσω-
σεν ὁ Ἀθηναῖος τὴν ἀρχὴν ἐτέρου ἄσιγμου ὕμνου
τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ εἰς τὴν Δήμητρα τὴν ἐν Ἐρ-
μίονη.

Δάματρα μέλω κέραν τε Κλυμένοιο ἄλοχον.

Ταυτὰς τὰς ὀλιγοστάς παιδικὰς ἐξόχων ποιη-
τῶν ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μιμηθῶσιν ὕστερον πολ-
λοὶ. Ἐν χρόνοις παρακμῆς τῶν γραμμάτων καὶ
ἀπαμβλύνσεως τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλοῦ, ὑπῆρ-
ξαν οἱ πιστεύοντες, ὅτι ἠδύνατο ἐπαρκῶς ἀντι-
καταστήσασθαι τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσιν, τὸ ὕψος
τῶν ἐνοιῶν καὶ τοῦ λόγου τὸ κάλλος δι' ἄλλο-

κότων συνθέσεων καὶ τερατευμάτων, καὶ ἔπη
ὀλόκληρα συνέθεντο λειπογράμματα. Νέστωρ ὁ
Λαρυνηδὼν συγγραφεὺς τῆς τρίτης μ. Χ. ἑκα-
τονταετηρίδος ἔγραψεν Ἰλιάδα λειπογράμμα-
τον εἰς εἰκοσιτέσσαρας βραβυδίας· ἐξ ἑκάστης
τούτων ἔλειπεν ἐν γράμμα τοῦ ἀλφabethoῦ ἐκ
τῆς Α βραβυδίας τὸ ἄλφα, ἐκ τῆς Β τὸ βῆτα καὶ
οὕτω καθεξῆς. Τὸν Νέστορα ἐμιμήθη ὁ Τρυφί-
δωρος, Αἰγύπτιος γραμματικὸς τῆς πέμπτης μ.
Χ. ἑκατονταετηρίδος, ποιήσας Ὀδύσειαν λει-
πογράμματον εἰς εἰκοσιτέσσαρας ἐπίσης βραβυ-
δίας. Οὐδέτερον τῶν λειπογραμμάτων τούτων
ἐπῶν περιεσώθη μέχρις ἡμῶν. Δυναμέθα ὁμῶς
ἀδισταχτῶς νὰ ποφανθῶμεν περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν,
ἢ μᾶλλον περὶ τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀξίας, κρί-
νοντες ἐκ τῆς Ἰλίου ἀλώσεως, ἔπους τοῦ Τρυ-
φιδωροῦ σωζομένου. Καίπερ ποιούμενος ἐν τούτῳ
χρήσιν ἐλευθέραν πάντων τῶν γραμμάτων τοῦ
ἀλφabethoῦ, ὁ Τρυφιδωρος οὐδαμῶς κατορθοῖ νὰ
ὑψῶθῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ μετροῦ ἢ διήγησις τῶν συμ-
βάντων κατὰ τὰ τέλη τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, ἀπὸ
τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Δουρείου ἵππου μέχρι τοῦ νό-
στου τῶν Ἀχαιῶν, εἶνε ξηρὰ καὶ ἄχρους, πάντη
ἄμοιρος ποιητικῆς εὐρέσεως. Ὅποιόν τι θὰ ἦτο
ἄρα τὸ λειπογράμματον ἔπος τοῦ αὐτοῦ στιχοῦ-
ροῦ, ἐν ᾧ ἦτο ἠναγκασμένος τὰ πάντα νὰ θυ-
σιάσῃ χάριν τοῦ ἐξοστρακισμοῦ τοῦ ἀφωρισμένου
γράμματος; Οὔτε εἰκόνας ἐπιτυχεῖς, οὔτε ἰδέαι
καλαί, ἂν κατὰ τύχην συνέβαινε νὰ τῷ ἐπέλθω-
σιν, ἦτο δυνατὸν νὰ εὐρωσι χάριν, περιέχουσαι
τὸ κατάρaton ἐκεῖνο στοιχεῖον τοῦ ἀλφabethoῦ,
ὅπερ ἀνηλῆς μοῖρα εἶχε καταδικασθῆναι νὰ μὴ φανῆ
εἰς καμμίαν τῆς βραβυδίας λέξιν. Ἡλίους ἀτρυ-
τους μόχθους θὰ κατέβαλον οἱ ταλαίπωροι στι-
χοῦργοι διὰ νὰ φέρωσιν εἰς πέρας τὸ παίγνιον
τῶν! παίγνιον ἦτο ἐκεῖνο ἢ μαρτύριον;

Καὶ ὁμῶς ἔσχον μιμητάς. Ἐνα αἰῶνα μετὰ τὸν
Τρυφιδωρον ὁ μοναχὸς Φάβιος Κλαύδιος Γορδι-
ανὸς Φουλγέντιος ἔγραψεν λατινιστῆ εἰς εἰκοσιτρία
κεφάλαια, ὧν τὰ δεκατρία καὶ μέρος τοῦ δεκά-
του τετάρτου σφάζονται, βιβλίον λειπογράμματον,
Liber absque letteris, de ætatibus mundi et
hominis. Ἐξ ἑκάστου κεφαλαίου ἐλλείπει ἐν τῶν
γραμμάτων τοῦ λατινικοῦ ἀλφabethoῦ, ἐκ τοῦ
πρώτου τὸ Α, ἐκ τοῦ δευτέρου τὸ Β καὶ οὕτω
καθεξῆς. Ἐτερος δὲ κληρικὸς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος,
Πέτρος ὁ Ῥιγαῖος παρενέβαλεν ἐν τῷ ποιηματί
τοῦ Ἡοῦ (Aurora) πολλὰ τεμάχια λειπογράμ-
ματα.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις δὲν εἶνε
σπάνιοι οἱ ποιήσαντες λειπογραμματοῦς συνθέσεις·
ἐν τούτοις διακρίνονται οἱ Ἰταλοὶ, ὧν εἶνε περί-
εργος ἡ πρὸς τὸ στοιχεῖον R ἰδιαιτέρα ἀντιπά-
θεια. Ὁ Βικέντιος Καρδόνε ἔγραψε ποίημα La
R Sbandita, ὁ Ὁράτιος Φιδέλε ὁμοίον La R
Bandita. Ὁ Γρηγόριος Λέτη ἐξωστράκισε τὸ

αὐτὸ στοιχεῖον ἐκ τινος λόγου, ῥηθέντος ἐν συλλόγῳ τῆς Ῥώμης καὶ ὁ Ῥικκοβόνη ἐκ τινος διηγήματος του. Ἡ πρὸς τὸ R ἀντιπάθεια κατέλαβε φαίνεται καὶ Γερμανούς· εἰς τούτων, Burmann ὀνόματι, ἐδημοσίευσεν τῷ 1788 ἐν Βερολίῳ ποιήματα ἄνευ τοῦ R. (Gedichte ohne Buchtaben R) Ὁ Ἰσπανὸς ποιητῆς Lope de Vega ἔγραψεν εἰς τὸ πρῶτον πέντε διηγήματα, ἐξ ἑκάστου τούτων ἀποκλείσας ἐν τῶν φωνηέντων ὁμοίως καὶ ὁ Ἰσπανὸς Alcalá y Hénarès. Τῶν γάλλων δὲ μνημονεύονται τοιαύτας παιδιὰς συνθέντες ὁ Σολομών Certon, ἀποθανὼν τῷ 1610, καὶ ὁ ἄββας de Court. Ὁ γνωστὸς γάλλος μυθιστοριογράφος Ἀλφόνσος Καρ, ἀγνωστὸν ἂν ἀληθῆ ἢ πλαστὰ λέγων, ποιεῖται διὰ μακρῶν λόγων καὶ περὶ γαλλικῆς ἐφημερίδος λειπογραμμάτου, ἀπεχθανομένης τὰ ο.

Ἀναλόγους παιδιὰς ἀνευρίσκωμεν καὶ ἐν τῇ σανσκριτικῇ γραμματολογίᾳ. Οἱ περὶ ποιητικῆς γράψαντες Ἰνδοὶ καλοῦσι *βαρζαγιγράμα*, ἧτοι περιορισμὸν τῶν συμφῶνων, τὴν τέχνην τοῦ ποιεῖν τὸν πρῶτον στίχον μιᾶς στροφῆς ἐκ τεσσάρων μόνων συμφῶνων, τὸν δεύτερον ἐκ τριῶν, τὸν τρίτον ἐκ δύο καὶ τὸν τέταρτον ἐξ ἑνός. Καὶ δοκιμοὶ ποιηταὶ τῶν Ἰνδῶν, ὡς ὁ Βάραβι καὶ ὁ Μάγα, δὲν ἀπηξίωσαν τοιαύτας παιδιὰς· αἱ πλείσται ὅμως τῶν οὕτω πεποιημένων στροφῶν εἶνε ὡς εἰκὸς ἀνούσιαι καὶ ἀνόητοι, κατὰ τὴν παρατήρησιν ἀνδρῶν ἐγκρατῶν τῆς σανσκριτικῆς γραμματολογίας. Χάριν περιεργίας παρατίθεμεν ἐνταῦθα παραπλήσιον παιγνιώδες δίστιχον Ἰνδοῦ ποιητοῦ, ὀνόματι Σασθάτα, δημοσιευθὲν ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῶν *Ἰνδικῶν μελετῶν* (Indische studien) τοῦ Weber. Ὁ πρῶτος στίχος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν φωνηέντων καὶ ἰσαριθμῶν συμφῶνων, ὁ δὲ δεύτερος ἐκ δύο.

Σὰ μέ σαμάσαμο μᾶσαχ σᾶ με μάσασαμᾶ σαμᾶ.
 γῖο γαταγᾶ ταγᾶ γῖατι γῖα γῖατι ἄγγαταγᾶ ταγᾶ
 ἧτοι·

Ἔτος μοι φαίνεται ὁ μῆν,
 ὅταν ἐκείνη λείπῃ·
 μοι φαίνεται τὸ ἔτος μῆν,
 ὅταν μαζὶ μου ᾖται.

Ἀκοπωτέρα ἦν ἢ τῶν ἀκροστιχίδων παιδιὰ, ἢ ἐκ τῶν πρώτων γραμμάτων τῶν στίχων ἢ ἰδίων ἔννοιαν, ἢ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν σχηματίζουσα. Ὁ ποιῶν ἀκροστιχίδας μόνον περιορισμὸν ἐπιβάλλων ἐαυτῷ τὴν καταναγκαστικὴν χρῆσιν ὄρισμένου γράμματος ἐν ἀρχῇ ἑκάστου στίχου, δὲν ὑπεδουλοῦτο ὑπὸ τοῦ παιγνιώδους τούτου τρόπου ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ ὅσον ὁ τῶν λειπογραμμάτων συνθέτης. Ὅθεν καὶ συνθέστᾶτη ἦν ἢ χρῆσις τῶν ἀκροστιχίδων, ἀπὸ τῶν παλαιστάτων χρόνων μέχρις ἡμῶν διατηρηθεῖσα, καὶ δὲν εἶνε παντελῶς ἐστερημένα νοῦ τὰ κατ' ἀκροστιχίδα ἐπιγράμματα, πλὴν ἴσως τῶν ἐρωτικῶν τῶν διὰ τῆς ἀκροστιχίδος τὸ ὄνομα τῆς ἐρωμένης δηλούντων, ἄτινά

εἶσι τὰ πάντων μωρότατα καὶ τούτου ἕνεκα πιθανῶς τὰ μόνᾳ γνωστὰ ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει.

Ἡ πρώτη χρῆσις τῶν ἀκροστιχίδων παρατηρεῖται ἐν τῇ Βίβλῳ. Πολλῶν δαβιδικῶν ψαλμῶν (ὡς τοῦ ΔΓ' τοῦ ΡΙΘ' τοῦ ΡΜΕ' κλπ.) οἱ στίχοι, ἢ αἱ στροφαὶ εἰσι τεταγμένοι κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου. Ὅμοιως ἀρχαιοτάτη ἦν ἢ χρῆσις τούτων ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὸν Διονύσιον τὸν Ἀλικαρνασσέα (Δ'. 62) αἱ παρεμβολαὶ καὶ αἱ νοθεύσεις ἐν τοῖς Σίβυλλεῖσι χρησιμοῖς ἠλέγχοντο αταῖς καλουμέναις ἀκροστιχίσι. Ὡς δὲ μαρτυρεῖ ὁ Κικέρων (de divinatione II, 54, 111.) ἐν τοῖς χρησιμοῖς ἐκείνοις ἐπανελαμβάνοντο κατὰ τάξιν ἐν ἀκροστιχίδι τὰ γράμματα τοῦ πρώτου στίχου. Ὁ αὐτὸς δὲ συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι καὶ τινὰ τοῦ Ἐννίου ποιήματα ἐδήλουν ἐν ἀκροστιχίδι τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ. Q. Ennius fecit. Αἱ ὑποθέσεις (argumenta) τῶν κωμωδιῶν τοῦ Πλάτου εἰσι πεποιημένοι ἐν ἀκροστιχίσι, σχηματίζουσαι τὸ ὄνομα ἑκάστης κωμωδίας ἀποδίδονται δ' αἱ ὑποθέσεις αὐταὶ εἰς τὸν Πρισκιανόν, γραμματικὸν τῆς Β' ἢ τῆς Γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Συνθέστᾶται δ' ἦσαν αἱ ἀκροστιχίδες ἐν Ἑσπερίᾳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἔτι χρόνους· οὐ μόνον λατινικὰ ποιήματα συνετάσσοντο ἐν ἀκροστιχίδι, ἀλλὰ καὶ ἰταλικά καὶ γαλλικά. Ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐν ἐπίγραμμα ἀδέσποτον εἰς Λουδοβίκον τὸν ΙΔ', διακρινόμενον τῶν λοιπῶν ἐν ἀκροστιχίδι πεποιημένων ἐπιγραμμάτων, διὰ τοῦ ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ εὐφωῶς διατυπουμένου παραπῶνου περὶ τῆς πενίας τοῦ ποιητοῦ.

Louis est un héros sans peur et sans reproche;
 On désire le voir. Aussitôt qu'on l'approche
 Un sentiment d'amour enflamme tous les cœurs;
 Il ne trouve chez nous que des adorateurs;
 Son image est partout, excepté dans ma poche.

Οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον πιθανῶς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς παιγνιώδους ποιήσεως ἐκ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Διονύσιος ὁ τύραννος τῶν Συρακούσων ἐποίησε τραγωδίαν, ἐν ᾗ ἢ ἀκροστιχίς τῆς ἀρχῆς ἐσχηματίζε τὸ ὄνομα Πάγκαλος. Ὁ πρῶτος ἀστρονομικὸς πάπυρος τοῦ Λούβρου, γεγραμμένος κατὰ τὸν Β' πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, φέρει ἐν ἀκροστιχίδι τὴν ἐπιγραφὴν αὐτοῦ *Εὐδέξου τέχνη*. Συνθέστᾶται δ' εἰσὶν αἱ ἀκροστιχίδες ἐν ἑλληνικοῖς χειρογράφοις. Τὰ ἀπλουστάτα τῶν ἀκροστίχων εἰσὶ τὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα κατὰ βραψφίαν, εἰς Στέφανον τὸν γραμματικὸν ἀποδιδόμενα, ἔχοντα δ' ἐν ἀρχῇ ἑκάστου στίχου τὸ τῆς βραψφίδας στοιχεῖον.

Ἄλφα λιτὰς Χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων,
 Βῆτα δ' ἄνερον ἔχει, ἀγαρὴν καὶ νῆας ἀρίμει κτλ.

Ἐν τοῖς βυζαντιακοῖς χρόνοις ἀνάριθμοί εἰσιν αἱ ἀκροστιχίδες. Ἰδίᾳ οἱ ἀπ' ἐκκλησίας ψαλλόμενοι κανόνες εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἀκροστι-

χίδι πεποημένοι. Δηλοῖ δ' ἡ ἀκροστιχὶς ἢ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ τὴν ἀντίστροφον τάξιν, δηλονότι ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ ἄλφα ἢ τοῦ ὠμεγάλου ἢ στίχον τινά, πολλάκις τὸ ὄνομα τοῦ ποιήσαντος ἀναφέροντα. Οὕτω εἰς κανὼν Ἰωάννου τοῦ Ζωναρά (1Β' αἰών) εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον ἔχει ἀκροστιχίδα.

Ὑστάτος ἦχος, ὑστάτον πλέκει μέλος.

Ἄλλος κανὼν τῆς ὀγδόης συνόδου, τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης, ποίημα Ἰωάννου τοῦ Πλουσιαδηνοῦ (τοῦ εἶτα Ἰωσήφ ἐπισκόπου Μεθώνης,) ἔχει ἀκροστιχίδα.

Ἐπεσι τερπνοῖς τὴν σύνοδον γενάρω Ἰωάννης.

Ἐν τοῖς μονοστιχοῖς Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου εἰς τέλη τῶν ἐκάστης ἡμέρας μνημονευομένων ἐν ὅλῳ τῷ ἔτει ἀγίων συνεμφαίνεται «τὸ ἐπώνυμον» τοῦ ποιητοῦ τῆς ἐν ἐκάστῳ μηνὶ ἀρκτικοῖς τῶν πρώτων στίχων στοιχείοις. Ὁμοίως ἐδήλωσε τὸ ὄνομά του ὡς ποιητοῦ διὰ τῶν ἀρκτικῶν στοιχείων ἐκάστου στίχου ὁ κατὰ τὸν 15' αἰῶνα ζήσας Μάρκος Δεσφράνας. Ἐν τέλει τῆς Ἱστορίας τῆς Σωσάννης γράφει

Καὶ κεῖνος ὅπου τάχαμε ἐσὺ τοῦ τὸν γυρεύεις, εἰς τὰ κεφάλαια τῆς ἀρχῆς αὐτήνους νὰ εὕρης.

Τὸ αὐτὸ ἐποίησεν ὁ Δεσφράνας καὶ ἐν τοῖς λόγοις διδακτικοῖς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν, τοῖς τυπωθεῖσιν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1543. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ἐξ αἰσχύνης δὲν ἐτόλμησε νὰ δηλώσῃ σαφέστερον τὸ ὄνομά του, διότι τὸ μὲν τελευταῖον ἔργον εἶναι ἐν τοῖς πλείστοις ἀντιγεγραμμένον ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ Σαχλήκη, τοῦ ἐπιγραφομένου *Γραφοὶ καὶ στίχοι καὶ ἐρμηνεῖαι* ἢ δὲ Ἱστορία τῆς Σωσάννης πιθανῶς εἶνε διασκευὴ παλαιότερου ποιήματος ἀνομοιοκαταλήκτου.

(Ἐπεταί συνέχεια)

N. Γ. Π.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὸ τηλεφῶνον.— Αἱ τηλεφωνικαὶ συνδιαλέξεις.— Τὰ παιδικὰ τηλεφωνικὰ ἀθύρματα ἐν Ἀθήναις πρὸ τῆς ἀνακάλυψος τοῦ τηλεφώνου.— Ἐξήγησις τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ τηλεφώνου.— Τὸ μικροφῶνον καὶ ἡ ιδιότης αὐτοῦ εἰς ἐνίσχυσιν καὶ ἐπαύξησην τῶν ἤχων.— Ἐπιτυχὴ ἐν Παρισίοις πειράματα εἰς τὴν ἀκρόασιν μελοδραματικῶν παραστάσεων διὰ τοῦ μικροφωνικοῦ τηλεφώνου.— Μεγάλῃ τηλεφωνικῇ ἐταιρίᾳ ἐν Παρισίοις.— Τὸ φωτοφῶρον.— Ἡ χρησιμότης αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι.— Οἱ Παρισιοὶ ἐν Ἀθήναις.— Ἡ Ἑλλὰς μία μεγάλη αἰθουσα Βουλευτηρίου.— Τὸ θερμομικροφῶνον τοῦ Ochorowicz καὶ τὰ δι' αὐτοῦ τελευτῶντα ἐπιτυχῆ ἐν Παρισίοις πειράματα.—

Κατὰ τὸ ἔτος 1876 πρῶτος ὁ ἐν Φιλαδελφίᾳ καθηγητῆς Graham Bell ἀνεκάλυψε τὸ τηλεφῶνον, τὸ ὁποῖον ἐν μικρῷ χρόνῳ, ἕως σήμερον, ἐτελειοποιήθη εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε μετ' ὀλίγον μέλλει νὰ φέρῃ ἀληθῆ ἐπανάστασιν εἰς τὴν τηλεγραφίαν.

Τὸ τηλεφῶνον εἶνε ἀπλούστατον ἐργαλεῖον συνιστάμενον ἐκ δύο ὀργάνων ἀπλῶν τεθειμένων

εἰς δύο ἀφισταμένους ἀλλήλων σταθμούς καὶ συνδεομένων διὰ σύρματος μεταλλικοῦ. Διὰ τοῦ ἐργαλείου τούτου δύναται ἐξ ἀποστάσεως μεγάλης νὰ γείνη ἅπ' εὐθείας συνδιαλέξις μεταξύ δύο προσώπων ἄνευ οὐδεμιᾶς τινος τεχνικῆς δυσκολίας καὶ ἄνευ ἰδιαιτέρων ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῶν ἀνταποκρινομένων, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖται διὰ τὴν διὰ τοῦ τηλεγράφου συνεννόησιν. Τῶν τηλεφωνικῶν αὐτῶν ὀργάνων, τὸ μὲν δεχόμενον τὰς λέξεις τοῦ ἠμιλοῦντος καὶ μεταβιβάζον αὐτὰς μακρὰν καλεῖται μεταβιβαστῆρ (transmetteur), τὸ δὲ ὑποδεχόμενον τὴν ἠμιλίαν καὶ ἀναπαράγον αὐτὴν εἰς τὸ ὄσ' τοῦ ἀκούοντος καλεῖται ἀποδέκτης (récepteur). Ἡ μεταβίβασις δὲ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὀργάνων γίνεται διὰ μεταλλικοῦ σύρματος.

Ὅπως δὲ μὴ ἐξαιρηθῆ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ παροιμιώδους καὶ πολυθρυλήτου ἐκείνου ῥητοῦ: «οὐδὲν κενὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον», ἀν καὶ ἡ ἐφευρέσις αὕτη ἐθεωρήθη ὡς ὄλως νέα καὶ ἀσπουδαιότατη, ἐν τούτοις καὶ πρὶν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐνθυμούμεθα ἀπλοῦν τι ὄργανον, ἄθυρμά τι παιδικόν, ἐν εἶδει στοιχειῶδους τηλεφώνου, χρησιμεῦον οὐχὶ βεβαίως τόσον ὡς ἐπιστημονικῆ ἐνασχόλησις, ὅσον ὡς εὐχάριστος καὶ εὐθύμος διασκέδασις. Τὸ στοιχειῶδες τοῦτο παιδικόν τηλεφῶνόν μας, οὐδ' ὁ πρῶτος συνουῆλιξ ἴσως ἐφευρέτης μὲν εἰ ἀτυχῶς ἄγνωστος, συνίστατο τότε, καθ' ὅσον ἐνθυμούμεθα, ἐκ δύο τεμαχίων κοίλων καλάμων φερόντων προσδεδεμένην λεπτὴν μεμβράνην καὶ συνδεομένων ἀλλήλοις διὰ τεμαχίου λεπτοῦ σχοινοῦ 10—30 μέτρων μήκους. Διὰ τοῦ ἀπλοῦ τούτου τηλεφώνου, τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία στηρίζεται ἐπὶ κοινοῦ τῆς φυσικῆς κανόνος ὅτι οἱ ἦχοι μεταδίδονται εὐχερέστερον διὰ τῶν στερεῶν σωμάτων, συνωμιλούμεν, οἱ λάλοι παῖδες, καὶ μετεβιβάζομεν ἀλλήλοις ἐν εὐθυμίαις καὶ γέλωσι τὰς παιδικὰς ἐρεσχελίαις μας.

Καίτοι τὸ τηλεφῶνον δὲν ἀριθμῆ ἢ 9 μόνον ἐτῶν ὑπαρξῆν, ἐν τούτοις ἡ περὶ αὐτοῦ ἐξεργηθεῖσα τῶν ἐπιστημόνων ἀμιλλα ἐπέφερεν ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ χρονικῷ διαστήματι πολυαριθμούς τροποποιήσεις καὶ μεταρρυθμίσεις καὶ τελειοποιήσεις αὐτοῦ. Πλείστα εἶνε τὰ μέχρι σήμερον ὑπάρχοντα τηλεφωνικὰ συστήματα καὶ ἡ περιγραφή πάντων αὐτῶν εἶνε ἰκανὴ νὰ πληρῶσῃ τόμον ὀγκωδέστατον.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα θὰ περιορισθῶμεν νὰ δώσωμεν ἀπλὴν τινα ἰδέαν αὐτῶν, καθ' ὅσον σήμερον τὰ τηλεφῶνα ἤρξαντο μεγάλως νὰ ἐξάπλωνται πανταχοῦ.

Ἐν Ἀμερικῇ τὸ τηλεφῶνον σήμερον εἶνε μέσον πάγκοινον ταχείας καὶ προχείρου ἀνταποκρίσεως.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Λονδίῳ μάλιστα πρὸ τινος